

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ภาวะไร้สัญชาติ กระบวนการได้สัญชาติ และการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า หมู่บ้านพญาไพรเล่า มา จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาวิจัยด้านอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ พบว่ากลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นกลุ่มโลมิอาข่า มีอัตลักษณ์ชาติพันธุ์สองส่วน คือ 1) อัตลักษณ์ปฐมกำเนิด ได้แก่ การสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษ อาข่า การพูดภาษาอาข่า การมีระบบความเชื่อผี และการได้อาศัยอยู่ในท่ามกลางสังคมอาข่า และ 2) อัตลักษณ์เชิงเครื่องมือของกลุ่ม ได้แก่ ระบบการปกครองโดยกลุ่มผู้นำ องค์ประกอบเชิงกายภาพที่โดดเด่นของหมู่บ้าน และการแต่งกายของสตรีอาข่า

ด้านภาวะไร้สัญชาติเกิดจากการไม่ได้รับการลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎร การได้สัญชาติโดยการลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่า ด้วยการพิจารณาการลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543 และ เป็นการได้สัญชาติไทยที่เกิดจากนโยบายของรัฐ การได้สัญชาติไทยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้าน สิทธิ 3 ด้าน ได้แก่ สิทธิความเป็นพลเมือง สิทธิด้านการเมืองการปกครอง และสิทธิด้านสังคม

ด้านการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ พบว่ามีการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ไปสู่ความเป็นคนไทย โดยการอ้างถึงการเกิดและพำนักอยู่ในประเทศไทย การอยู่ภายใต้กรอบแห่งความเป็นรัฐชาติไทย การเข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนไทย การพูดภาษาไทย การมีชื่อไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การได้สัญชาติไทยและการมีบัตรประจำตัวประชาชนไทย

The objective of this thesis aims to study ethnic identity, process of receiving nationality, and the adaptation of the stateless Akha hill people in Baan Phaya Phrai Lao Ma village, Chiang Rai province.

The ethnic identity-related findings showed that the Akha who live in the village are Lo Mi Akha and identified themselves to have two ethnic identities: 1) Primordial identities consisting being Akha descendent, speaking Akha language, animistic belief, and being a member of Akha community, 2) Instrumental identities including local political system with four leaders, the uniqueness of their village physical location, and the Akha women's traditional costume.

Akha's statelessness was due to the fact that they were not included in the Civil Registration of The Thai Registration system. They were later granted Thai citizenship through the process of registration according to the Regulation of Central Registration Bureau related to Considering Personal Status Lists in Civil Registration for Highlander People in B.E. 2543.

Once they become Thai nationals, they gain three types of rights, namely, citizenship rights, political rights, and social rights.

Identity transformation among the Akha after becoming Thai citizens can be observed through the claim that they were born or live in Thailand, that they are under the legislation of the Thai nation state, access to Thai school, Thai language speaking, having Thai name, obtaining their citizenship and Thai identification card.